

FRANCISCA DE ACULODI

Sariaren VIII Edizioa

Genero ikuspegia UPV/EHUko Gradu amaierako lanetan barne hartzearen FRANCISCA DE ACULODI Sariaren VIII. Edizioaren —2020/2021 ikasturtea— Ingeniaritza eta Arkitektura jakintza adarraren epaimahaia bildu da, eta deialdi honetan honako Gradu hauetako aurkezturiko 2 lanak aztertu ondoren, epaimahaia saria honako lan honi ematea erabaki du:

Euskaraz:

POBREZIA ENERGETIKOAREN ETA PERTSONEN OSASUN-EGOERAREN ARTEKO ERLAZIOAREN AZTERKETA SEXUAREN ARABERA, ESPAINIA, FRANTZIA ETA ERRUMANIA, 2009 ETA 2017 URTEEN ARTEAN

Gaztelaniaz:

ANÁLISIS DEL SESGO DE GÉNERO EN LOS MODELOS NLP

Deialdiaren 3. puntua betetzeko

“Epaimahaiek 2022ko otsailaren 18a baino lehen argitaratuko du deialdiaren emaitza <https://www.ehu.eus/eu/web/berdintasuna-direccionparalaigualdad/-/francisca-de-aculodi-viii-edizioa> orrian, honako hauen berri emanez: irabazlearen izena, tutorearen izena eta Saila, zein Gradu eta ikastegikoa den, eta saritutako lanaren edo lanen laburpena”.

Euskaraz eginiko lanaren Irabazlea:

Amaia Goñi Fernandez

Energia Berriztagarrien Ingeniaritzako gradua (Gipuzkoako Ingeniaritza Eskola)

Tutoreak: Oihana Aristondo Etxebarria eta Eneritz Onandia Gerrikabeitia

POBREZIA ENERGETIKOAREN ETA PERTSONEN OSASUN-EGOERAREN ARTEKO ERLAZIOAREN AZTERKETA SEXUAREN ARABERA, ESPAINIA, FRANTZIA ETA ERRUMANIA, 2009 ETA 2017 URTEEN ARTEAN

LABURPENA:

2020ko martxoaren 14an Covid-19ak eragindako osasun-krisialdia kudeatzeko alarma- egoera deklaratu zen estatuko lurralde osoan, koronabirusak eragindako osasun larrialdiari aurre egiteko. Berri horrekin etxera sartu ginen, hasieran hamabost egunerako, baina, azkenean, bi hilabeteko konfinamendu totalen bihurtu zen. Izan ere, urtebete ondoren murrizketa sozialekin eta "normaltasun berrian" bizi gara. Mundu osoan ezarri izan diren osasun-neurriak gizartearen ongizateagatik eta arreta guztia osasunean jarriz aplikatu izan dira. Beraz, gaur egun osasunak gizartean duen garrantzia jakinik, txosten honetan gai honi buruzko analisia egin da, pobrezia energetikoarekin izan dezakeen lotura aztertuz.

Gainera, gizon-emakumeen osasun egoeraren artean alderik dagoen eta energia-pobreziak berdin eragiten dien aztertu egin da. Zehazki Espainia, Frantzia eta Errumania herrialdeetako azterketa egin da Osasun, Kontsumo eta Gizarte Ongizate Ministerioak egindako Nazioarteko konparazioak, Osasun Sistema Nazionalaren 2017ko txostenean oinarrituta. Txosten horretan, 2017an Europako herrialde bakoitzaren gastu sanitario osoaren datuen konparaketa egiten da, hainbat ezaugarrien arabera. Kasu honetan, Barne Produktu Gordinaren ehunekoari erreparaturaz aukeratu dira herrialdeak, Frantzia, osasun-gastu handiena duen herrialde gisa (% 11,1) eta Errumania gastu txikien (% 5,0).

Espainiako gastu sanitario osoa, aldiz, % 9,1 da BPGren ehunekoaren arabera. Bestalde, Espainiako 2008ko krisi ekonomikoa ere kontuan hartu nahi izan da, eta egoera hori gaur egungoarekin alderatu, horregatik, 2009 eta 2017 urteetako analisia egin da. Jakina da 2017 urteko datuak ez direla Covid-19ko krisiaren adierazgarriak, baina 2020ko datu-baseak ez daude eskuragarri oraindik, hortaz, interesgarria izan daiteke txosten honetan egin den azterketa etorkizunean errepikatzea.

Gazteleraz eginiko lanaren irabazlea:

Javier Azpillaga Rivera

Ingeniaritza Informatikako gradua (Informatika Fakultatea)

Tutorea: Olatz Arbelaitz

ANÁLISIS DEL SESGO DE GÉNERO EN LOS MODELOS NLP

LABURPENA:

Este proyecto explora la existencia del sesgo de género en el ámbito del Procesamiento del Lenguaje Natural o NLP (Natural Language Processing). Se trata de un fenómeno de extrema importancia, dada la importancia exponencialmente creciente del aprendizaje automático dentro de la sociedad, y cómo la extrema dependencia de las técnicas NLP en datos históricos, de probado sesgo, puede contribuir a que el mismo no solo no desaparezca de la sociedad, sino que contribuya a mantenerlo o incluso ampliarlo. Por un lado, se ha hecho una recopilación de diferentes estudios que ya han analizado, medido y mitigado el mencionado sesgo en base a estudios publicados de las técnicas del estado del arte actuales, lo cual ayuda a conocer de primera mano el estado actual. Posteriormente se ha procedido a aplicar de forma práctica una de las formas de medición del sesgo de género en los modelos de lenguaje, en este caso concreto en los BERT (Bidirectional Encoder Representations from Transformers). Esto nos ha permitido conocer cómo funciona y cómo se aplica esta técnica y, adicionalmente, lo que nos dice sobre el nivel del sesgo de género en una de las herramientas del estado del arte más utilizadas en el ámbito de NLP. Además, se ha extendido la técnica a los idiomas castellano y euskera, aparte del inglés originalmente estudiado, y para versiones de BERT tanto monolingües como multilingües.